

1. Írj le öt szót a LÉGNYOMÁSMÉRŐ szóból úgy, hogy a betűk sorrendjét nem változtatod meg!

Pl.: lég, nyom, nyomás, ás, mér, mérő, érő, ér, ő

2. A meghatározások alapján két szóra gondolhatsz, de ezeket össze kell olvasztanod. Az így kapott szónak megadjuk a jelentését.

- Ezen a napon + kacat: *malom* (örlőüzem)
- Kopasz + paripa: *tarló* (föld aratás után)
- Hím juh + menyasszony: *kosara* (tartó – szállító eszköze)
- Nyerítő állat + multság: *lóbál* (előre – hátra mozgat)

3. Mit jelentenek a következő szavak? Karikázd be a táblázatban a megfelelő szót!

maradi	zseniális	flexibilis	sznob	kreatív
haladó szellemiségű	buta	<u>rugalmas</u>	szerény	félénk
<u>elavult gondolkodású</u>	jómódú	merev	elhamarkodott	<u>találékony</u>
egy helyben tartózkodó	<u>lángeszű</u>	művelt	<u>előkelősködő</u>	kapkodó

4. Húzd alá a szólásnak leginkább megfelelő tulajdonságot!

Milyen ember az, aki...

...minden hájjal megkent	<u>igen ravasz</u>	nagyon kövér	nagyon éhes
...átlát a szitán?	éles szemű	szereget dolgozni	<u>becsapthatatlan</u>
...borsot tör más orra alá?	gonosz	hazug	<u>bosszúságot okozó</u>
...a rövidebbet húzza?	szerencsés	hétalvó	<u>peches</u>
...nagy lábon él?	nagy lábú	<u>költekező</u>	kötekedő
...fenn hordja az orrát?	magas	makacs	<u>gógös</u>

**5. Olvasd el a vízzel kapcsolatos közmondásokat, és gondolkodj a jelentésükön!
Jelöld aláhúzással a helyes válaszokat!**

- A) Lassú víz partot mos. Szívós, kitartó munkával érhetjük el a céljainkat.
A csendes, alamuszi emberek rendszerint nagy kópék.
Mindkét magyarázat helytálló.
- B) A víz is oda siet, ahol sok van. A szerencse a szegényeknek kedvez.
A szerencse a gazdagoknak kedvez.
Mindkét magyarázat helytálló.
- C) A víz is megszokja az árkat. **Idővel mindennek kialakul a maga rendje.**
Idővel mindenki kikerül a bajból.
Mindkét magyarázat helytálló.

6. Szerkessz a szavakból megadott fajtájú mondatokat! A szavakat todalékolhatod is.

az, el, felejt (jelen idő, E/2.), ígéret, nem, ugye

Kérdő mondat: *Ugye nem felejtet el az ígéretedet?*

a, bár, megmond (múlt idő, E/1.), mindig, neked, őszintén, vélemény, volt

Óhajtó mondat: *Bár mindig őszintén megmondtam volna neked a véleményemet!*

a, alaposan, beszél (T/2.), meg, túra, útvonal

Felszólító mondat: *Alaposan beszéljétek meg a túra útvonalát!*

a, bárcsak, eljön (jelen idő, E/3.), közül, mindenki, meghívott

Óhajtó mondat: *Bárcsak mindenki eljönne a meghívottak közül!*

7. Nevezd meg a bemutatkozások alapján a szófajokat!

a. Vagy cselekszem, vagy történik velem valami, vagy létezem.	ige
b. Mindent képes vagyok megnevezni.	főnév
c. Tele vagyok tulajdonsággal, sőt fokozhatsz is.	melléknév
d. Nem csak az ígékhez kötődöm.	igekötő

8. Keress olyan szavakat a versben, amelyek szerkezeti felépítésük szerint megfelelnek a meghatározásoknak!

Romhányi József: *Verebesdi*

*Egy szürke kis veréb boldogságban úszott,
mikor meghallotta, ma jobb, mint egy tűzok.
Az állatok, mint a veréb,
erre-arra felfülelnek,
s ha az egész nem felel meg,
kicsipkedik az igazság nekik tetsző felét.*

- a. névszótó + képző + rag = *boldogságban*
- b. igető + jel + rag = *meghallotta*
- c. névszótó + képző = *igazság*
- d. igető + képző = *tetsző*

9. Karikázd be azt a szóalakot a szópárok közül, amelyekre igaz a melléjük írt állítás!

tolatok – **tollatok**: személyjeles főnév

iratot – **íratott**: múlt idejű ige

kiált – **kiállt**: igekötős ige

mond – **mondd**: felszólító módú igealak

sújt – **súlyt**: tárgyragos főnév

bojt – bolyt: szótó

fogjuk – **foglyuk**: összetett főnév

10. Milyen mássalhangzótörvény ismerhető fel a megadott szavakban? Írd őket a megfelelő helyre!

bátyja, lopóddzatok, tanuljon, látjuk, igazság, fogódkodik, nénje, mosdó, papírral

zöngésség szerinti részleges hasonulás: *fogódkodik, mosdó*

írásban jelölt teljes hasonulás: *lopóddzatok, papírral*

összeolvadás: *látjuk, nénje*

írásban jelöletlen teljes hasonulás: *bátyja, tanuljon, igazság*

11. Válaszd ki, és írd a mondatba a megfelelő szóalakot!

árú – áru

Sok ezer **áru** van a boltunkban. Van, amely alacsony **árú**, de van drága is.

falú – falu

A fehér **falú** házak zömében a **falu** közepén találhatók.

lapút – laput

Laput kötöttek a talpára, amikor a papírcsomagból nem a 100 **lapút** vette meg.

12. Mondatonként karikázd be azt a kiemelt szót, amelyiknek helyes az írásmódja!

- Mindenki **megtudta** – meg tudta tanulni a verset.
- Mondd meg – **Mond meg** a többieknek is az igazságot!
- Had** – Hadd menjünk ki az udvarra játszani!
- Robi jól **el van** – elvan a kutyáival
- Megérkeztek a segélyszállítmányok az árvíz **súlytotta** - sújtotta térségbe.
- A szezonvégi akcióban **40 % -al** – 40 %-kal olcsóbbak a szandálok.

13. Lásd el toldalékkal az alábbi szavakat!

sah, Thököly, bridzs, Félix, juh, Hermann, Adrienn, Bükk

sahhal, Thökölyvel, briddzsel, Félixszel, juhhal vagy juhval, Hermann-nal, Adrienn – nel, Bükk -kel

14. Pótold a szöveg szavaiban a hiányzó j vagy ly betűt!

A jó vezetőnek erélyesnek kell lennie. A felesleges fecsegésnek se eleje, se veleje egy értekezleten. A beosztottak nem szeretik a kiismerhetetlen, rejtélyes főnököt, főleg, ha ezekhez a tulajdonságokhoz még kevélység is párosul. Az ilyen ember megmételyezi a munkahelyi légkört.

15. Olvasd el a verset, majd old meg a feladatokat!

Zümm bele, zümm bele,
zümm, zümm, zümm...
Virágzik a meggyfa,
virágos ága
népesül.

Zümm bele, zümm bele
zümm, zümm, zümm...
A meggyfa virága
szállongó szárnyon
elrepül.

Zümm bele, zümm bele,
zümm, zümm, zümm...
Piros már, piros már,
piros a meggy és
édesül.

(Kányádi Sándor: Zümmögő)

- a. A vers szereplőinek csupán a hangját lehet hallani. Nevezd meg a hangot adó főszereplőket!**

A vers főszereplői méhek, vagy darazsak.

- b. Igazold, hogy a vers első és harmadik strófája között idő telik el!**

Amíg az első versszakban a meggyfa virágai csupán virágoznak, még nincs gyümölcs, a harmadikban már a virágok helyét a pirosuló gyümölcs veszi át.

- c. Minek köszönheti a vers a zeneiségét?**

A vers a ritmusosságát, a versszakokat bevezető, ismétlődő hangutánzó szavakból álló 2-2 sor adja.

- d. Írj példát az alábbi költői képekre, alakzatokra!**

alliteráció: *virágzik virágos, szállongó szárnyon*

ismétlés: *zümm bele, zümm bele; piros már, piros már*

megszemélyesítés: *a meggyfa virága... népesül, elrepül; a meggy édesül*

16. Olvasd el a szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

Királynék, hercegnők

Magyar királynénak lenni az Árpád -korban rangot jelentett Európában. Ha királyaink kérőként jelentkeztek, nemigen fordult elő, hogy kikoszorúzták volna őket. Házasság révén a Magyar Királysággal szövetségi viszonyt létesíteni előnyösnek számított. A királyné formálisan a király helyettese annak távolléte vagy betegség idején. Valójában ezt nemigen gyakorolta, inkább egy megbízott főúr (pl. az esztergomi érsek) kezében volt a kormányzás, mintsem nő kezébe tejhatalmat adtak volna, akár rövid időre is.

A királynénak saját udvartartásába beletartozott külföldről jött kíséretük is, mivel magyarországi családból királyainak sosem nősültek. 1290-ben azonban azt is törvény mondta ki, hogy a királynéi udvar tisztségviselői (kancellár, országbíró, tárnok-, pohárnok-, asztalnok, lovász-, ajtónállómester) csak magyarok lehetnek. A királynéknak volt saját birtokuk, saját jövedelmeikből maguk gazdálkodtak, fedezték udvartartásuk költségeit. Székhelyük hagyományosan Veszprém; e szokás Gizella királynéig vezethető vissza.

A magyar királyok leányainak az a sors jutott, hogy valamely külföldi uralkodóval, trónörökössel házasságra lépjenek, mint ahogy szinte egész Európából jöttek királyi hercegnők feleségként hozzánk. Az Árpád -házi hercegnők általában megbecsülést vívtak ki külföldön és magyar honban. Heten érdemelték ki, hogy szentté vagy boldoggá avassák őket.

A keresztény udvarokban a királynéknak és lányaiknak példát kellett mutatniuk vallásosságban, a szegények és elesettek segítésében.

Árpád -házi uralkodóink családjában sok szent életű asszony élt. Szent László lánya, Piroska, a bizánci császár felesége lett, majd férje halála után kolostorba vonult. A keleti egyház szentként kezeli. Kinga, IV. Béla legidősebb lánya, a lengyel királyhoz ment feleségül. Hozományát a tatárok dúlta Lengyelország újjáépítésére ajánlotta fel. Őt a lengyelek védőszentjüknek tekintik.

Talán legismertebb a szenté avatott Erzsébet élettörténete. II. András király egy német grófhhoz, Lajoshoz adta feleségül, akit Erzsébet szívből szeretett. Férje korai halála után a hercegnő kolostorba vonult, és továbbra is ápolta, támogatta a betegeket és szegényeket.

IV. Béla Margit nevű lányát már születésekor kolostorba ajánlotta fogadalomként, mert a királyi család és az ország megmenekült a tatároktól. A királylány a Nyulak szigetén, a később róla elnevezett Margit - szigeten épült kolostorban élt. Korán, 28 évesen halt meg. A leírások szerint még a legnehezebb munkáktól sem riadt vissza, minden kényelmet nélkülözött. Szentté avatására csak századokkal később került sor.

a. Adj új címet a szövegnek!

.....

b. Betűrendben sorold fel a szent életű hercegnők nevét!

.....

c. Miért ajánlotta fel IV. Béla a lányát kolostori szolgálatra?

.....

d. Miben kellett példát mutatniuk a hercegnőknek?

.....

e. Melyik hercegnő nem vonult kolostorba?

.....

f. Fejezd ki más szavakkal a következő szavakat!

elesett: .....

segítés: .....

Megoldás:

a) Árpád-házi szentjeink / Magyar királylányok a szentek között

b) Erzsébet, Kinga, Margit, Piroska

c) Fogadalma miatt, mert a királyi család és Magyarország megmenekült a tatároktól.

d) A hercegnőknek példát kellett mutatniuk vallásosságban és a szegények támogatásában.

e) Kinga, a lengyel király felesége.

f) elesett: magatehetetlen, szerencsétlen, nyomorult

segítés: támogatás, pártfogás, megmentés, könnyítés

Kiegészítés a feladatlaphoz

- A feladatlap összefoglaló, ezért vegyes feladatokat tartalmaz:
  - 1-5. feladatig: szókincsfejlesztés
  - 6-10. feladatig: anyanyelvismeret
  - 11-14. feladatig: helyesírás
  - 15. feladat: vershez kapcsolódó
  - 16. feladat: szövegértés
- Célszerű részegységenként haladni, és önálló feladatmegoldást adni, majd a részegység végén közösen ellenőrizni a feladatok megoldását.

- Az önálló feladatra a 14. feladatig 3-4 percet adhatunk, ezt követheti az ellenőrzés. A felvételin sem lesz több idejük egy – egy ilyen feladatra.
- A versre és a szövegértésre adjunk több időt!
- Az utolsó alkalommal tesztet írnak ismét, amelyben lesz szólásos / közmondásos feladat, így a 4. és 5. feladat megoldása előtt ismételjük át, hogy mi a szólás és a közmondás közötti különbség!

